

ABSTRACTS

The Editor is grateful to Eleni Andrikou for her assistance in the preparation of the Greek abstracts.

ANDRIKOU, Eleni

103

An Early Helladic figurine from Thebes, Boeotia (*Plate 4*)

A bone figurine of a standing naked woman was found in the SE part of the Kadmeia in 1995. It lay in an EH II–III layer. The head is missing and also the feet which were made separately and inserted. The figurine is on a miniature scale and can be associated with Cycladic prototypes. Evidence for the relations between Thebes and the Cyclades during the EBA is also briefly discussed.

Πρωτοελλαδικό (ΠΕ) ειδώλιο από τη Θήβα Βοιωτίας.

Το 1995, στο νοτιοανατολικό τμήμα της Καδμείας βρέθηκε ένα οστέινο ειδώλιο γυμνής όρθιας γυναίκας, σε ΠΕ II–III στρώμα. Λείπει το κεφάλι καθώς και τα άκρα πόδια, τα οποία ήταν ένθετα. Το ειδώλιο είναι μικροσκοπικό και συνδέεται με κυκλαδικά πρότυπα. Επίσης, συζητούνται με συντομία τα στοιχεία που αφορούν στις σχέσεις Θηβών και Κυκλάδων κατά την ΠΕΧ.

BRANIGAN, Keith (with contributions by Tristan CARTER and Peter O'CONNOR)

23

Prehistoric and early historic settlement in the Ziros region, eastern Crete (*Plates 1–3*)

The paper presents the results of an intensive survey of two upland basins in eastern Crete. Following a description of the geology and topography of the area, the methods of survey, data manipulation, and pottery analysis are described. There follow catalogues of ceramic type fabrics and other finds. The results of the survey are then presented in three chronological phases (Neolithic, Bronze Age, Graeco-Roman), interpretations are suggested, and a final section provides an overview of the development of human settlement in the region. It is suggested that initial colonisation took place in the Final Neolithic but was short-lived. The basins were only reoccupied during the Protopalatial period, when both nucleated and dispersed settlements were occupied. There is no certain evidence for continued occupation after LM IIIA and the third phase of occupation did not begin until the fourth century BC. Hellenistic and Roman occupation in both nucleated settlements and farmsteads seems to have prospered over a period of eight or nine centuries.

Προϊστορικός και πρώιμος ιστορικός οικισμός στην περιοχή Ζήρου στην Ανατολική Κρήτη.

Το άρθρο παρουσιάζει τα αποτελέσματα από την εντατική έρευνα επιφανείας σε δύο ορεινές λεκάνες της ανατολικής Κρήτης. Ακολουθώντας μια περιγραφή της γεωλογίας και της τοπογραφίας της περιοχής, παρουσιάζονται οι μέθοδοι της έρευνας, ο χειρισμός των δεδομένων και η ανάλυση της κεραμεικής. Ακολουθούν κατάλογοι των πήλινων αντικειμένων και άλλων ευρημάτων. Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας σε τρεις χρονολογικές περιόδους (Νεολιθική, Εποχή Χαλκού, Ελληνορωμαϊκή), προτείνονται ερμηνείες και στο τελευταίο μέρος γίνεται επισκόπηση της αναπτύξεως της ανθρώπινης εγκαταστάσεως στην περιοχή. Προτείνεται ότι ο αρχικός αποικισμός έγινε στην Τελική Νεολιθική, αλλά ήταν βραχύβιος. Οι λεκάνες επανακατοικήθηκαν μόλις κατά τη διάρκεια της Παλαιοανατολικής περιόδου, όταν συναντώνται οικισμοί και των δύο τύπων, του αθροιστικού και με διάσπαρτη δόμηση. Δεν υπάρχουν βέβαια στοιχεία για τη συνέχιση της κατοικήσεως μετά την ΥΜ IIIA. Η τρίτη περίοδος της κατοικήσεως δεν άρχισε πριν από τον 4ο αι. π.Χ. Η ελληνοιστική και ρωμαϊκή κατοίκηση τόσο σε οικισμούς αθροιστικού τύπου όσο και σε αγροικίες, φαίνεται ότι άνθισε για μια περίοδο οκτώ ή εννέα αιώνων.

CATLING, R. W. V.

365

Exports of Attic Protogeometric pottery and their identification by non-analytical means

This paper draws attention to the potential for recognizing exported Attic Protogeometric pottery by macroscopic characteristics of its fabric, whose salient features are described. The utility of these criteria are tested on a group of pottery from Asine in the Argolis whose Attic origin was not recognized in the original publication. A brief survey of the distribution of exported Attic Protogeometric pottery shows it to occur mainly in the southern Aegean, with notable concentrations at Lefkandi, Aigina, Asine and Knossos. A list of exports is appended to this survey.

Η εξαγμένη αττική πρωτογεωμετρική κεραμική και η αναγνώρισή της χωρίς χημική ανάλυση.

Το άρθρο αυτό επισημαίνει τη δυνατότητα για αναγνώριση της εξαγμένης αττικής πρωτογεωμετρικής κεραμικής μέσω μακροσκοπικών χαρακτηριστικών του πηλού της, τα βασικά στοιχεία του οποίου περιγράφονται. Η χρησιμότητα αυτών των κριτηρίων δοκιμάζεται σε μια ομάδα κεραμικής από την Ασίνη Αργολίδος, η αττική προέλευση της οποίας δεν είχε αναγνωρισθεί στην αρχική δημοσίευση. Μια σύντομη επισκόπηση της διασποράς των εξαγμένων αττικών πρωτογεωμετρικών αγγείων δείχνει ότι επιχωριάζουν κυρίως στο νότιο Αιγαίο με αξιοπρόσεκτη συγκέντρωση στο Λευκαντί, την Αίγινα, την Ασίνη και την Κνωσό. Κατάλογος των εξαγωγών ακολουθεί ως παράρτημα σε αυτή την επισκόπηση.

CLINE, Eric H.

199

Rich beyond the dreams of Avaris: Tell el-Dab^a and the Aegean world—a guide for the perplexed

The excavations at Tell el-Dab^a/Avaris have produced exciting finds for the past 30 years, but none more riveting than the so-called 'Minoan' frescoes of the past half-decade. The publication of these fragmentary wall paintings has been commendably fast, but has also involved dramatic changes in the hypotheses put forth by the excavators. The present article attempts to summarize the situation by charting the discoveries announced between 1992 and 1996, and relating these to the changes in opinion of the excavators over that same period of time. Given the bombshell dropped most recently by Bietak, namely that the wall paintings may not be associated with the Hyksos period at all, but rather with the early 18th Dynasty Egyptian reoccupation of the site, it is here suggested that the spate of literature published by secondary authors (i.e. those not immediately involved in the excavation and interpretation of the site) be brought to a temporary halt, until Bietak and his team have completed their exploration of the relevant areas of Tell el-Dab^a and have published all of the pertinent data, to both their satisfaction and ours.

Πλούτος πέρα από τα όνειρα του Αβάρεως: η Tell el-Dab^a και ο αιγαιακός κόσμος – ένας οδηγός για τους ευρισκομένους σε σύγχυση.

Οι ανασκαφές στην Tell el-Dab^a / 'Αβαρι αποκάλυψαν τα τελευταία τριάντα χρόνια εκπληκτικά ευρήματα, αλλά τίποτε τόσο ελκυστικό όσο οι αποκαλούμενες 'μινωικές' τοιχογραφίες της περασμένης πενταετίας. Η δημοσίευση αυτών των αποσπασματικών τοιχογραφιών υπήρξε ταχεία, κάτι που συνιστάται, αλλά είχε επίσης ως επακόλουθο δραματικές αλλαγές στις υποθέσεις που πρότειναν οι ανασκαφείς. Το παρόν άρθρο επιχειρεί να συνοψίσει την κατάσταση χαρτογραφώντας τις ανακολύψεις που ανακοινώθηκαν ανάμεσα στο 1992 και 1996 και συνδέοντάς τις με τις αλλαγές στη γνώμη των ανασκαφών κατά την ίδια χρονική περίοδο. Με δεδομένη την πρόσφατη ανακοίνωση – πυροτέχνημα του Bietak, ότι δηλαδή οι τοιχογραφίες ενδέχεται να μη συνδέονται καθόλου με την περίοδο των Υκσώς αλλά μάλλον με την ανακατάληψη της θέσεως από τους Αιγυπτίους κατά την πρώιμη 18η Δυναστεία, προτείνεται εδώ ότι πρέπει προσωρινά να σταματήσει ο καταϊγισμός της δημοσιευόμενης φιλολογίας από δευτερεύοντες συγγραφείς (όπως εκείνων που δεν είναι άμεσα αναμεμιγμένοι στην ανασκαφή και την ερμηνεία της θέσεως), έως ότου ο Bietak και η ομάδα του ολοκληρώσουν την εξερεύνηση των σχετικών περιοχών στην Tell el-Dab^a και δημοσιεύσουν όλα τα σχετικά δεδομένα προς ικανοποίηση δική τους και δική μας.

DEMAKOPOULOU, K. A. and CROUWEL, J. H.

269

Some Mycenaean tombs at Palaiokastro, Arcadia (*Plates 51–57*)

This paper presents the results of brief investigations, carried out by C. Christou in 1957, in a Mycenaean cemetery at Palaiokastro in NW Arcadia. The pottery and bronzes collected from the chamber tombs mostly date to LH III C, a period hitherto scarcely documented in this part of Greece. The finds, which include some remarkable pots, a type II bronze sword and other weaponry, reveal links with other parts of mainland Greece and beyond.

Μυκηναϊκοί τάφοι στο Παλαιόκαστρο Αρκαδίας.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει τα αποτελέσματα σύντομων ερευνών που διεξήχθησαν από τον Χρ. Χρήστου το 1957 σε μυκηναϊκό νεκροταφείο στο Παλαιόκαστρο της ΒΔ Αρκαδίας. Τα αγγεία και τα χάλκινα που συλλέχθηκαν από τους θαλαμωτούς τάφους χρονολογούνται ως επί το πλείστον στην ΥΕ ΙΙΙ Γ, περίοδο ελάχιστα τεκμηριωμένη μέχρι σήμερα σε αυτό το μέρος της Ελλάδας. Τα ευρήματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται μερικά αξιόλογα αγγεία, ένα ορειχάλκινο ξίφος τύπου ΙΙ και άλλος οπλισμός, αποκαλύπτουν δεσμούς με άλλα μέρη της ηπειρωτικής Ελλάδας και πέραν αυτής.

DE WAELE, J. A. K. E.

379

The layout of the Lefkandi 'Heroon'

The only way to gain insight into ancient architectural planning is by converting the metric dimensions into the architect's foot unit, which must be calculated on the basis of measurements within the building. In the case of the Lefkandi 'heroon', a monumental building unique for its time, such an analysis is rewarding. When we try a foot length of 30 cms, the repartition becomes clear. The width (interior measurement 30 ft) consists of two equal naves of 15 ft. This bay determined the interior length of (10 × 15 ft =) 150 ft. This length was divided into a main room of (5 × 15 ft =) 75 ft, and the remaining half was divided into a front hall (30 ft), the north and south rooms (15 ft), and the apse room (30 ft). To these interior dimensions lengthwise were added a porch of 8 ft, a rear wall (2 ft) and a colonnade (6 ft), a total of 166 ft (11 × 15 + 1 ft). To the interior width (30 ft) were added two length walls (2 × 2 ft) and the colonnade (2 × 6 ft): a total of (30 ft + 2 × 2 ft + 2 × 6 ft =) 46 ft. Reduced to these foot measurements the Lefkandi 'heroon' appears to us as a simple construction, in which the interaxial or bay of 15 ft seems to be the planning unit for the ground plan.

Το σχέδιο του 'ηρώου' στο Λευκαντί.

Ο μοναδικός τρόπος για να καταλάβουμε το σχέδιο στην αρχαία αρχιτεκτονική είναι να μετατρέπουμε τη μονάδα μετρήσεως των διαστάσεων από μέτρα σε αρχιτεκτονικά πόδια (π). Αυτές οι διαστάσεις υπολογίζονται με βάση τις μετρήσεις στο εσωτερικό του κτηρίου. Στην περίπτωση του "ηρώου" στο Λευκαντί, ενός μνημειώδους κτηρίου μοναδικού για την εποχή του, μια τέτοια ανάλυση είναι αποδοτική. Εάν εφαρμόσουμε ένα πόδι μήκους τριάντα εκατοστών, οι εσωτερικές αναλογίες διευκρινίζονται. Κατά το πλάτος (εσωτερική μέτρηση 30 π), αποτελείται από δύο ίσα κλίτη των 15 π. Αυτή η διάσταση καθορίζει και το εσωτερικό μήκος των (10 × 15 π =) 150 π. Κατά το μήκος, ήταν διαιρεμένο σε μία κύρια αίθουσα των (5 × 15 π =) 75 π και κατά το υπόλοιπο μισό σε ένα προθάλαμο (30 π), στο βόρειο και στο νότιο δωμάτιο (15 π) και στην αψίδα (30 π). Σε αυτές τις εσωτερικές διαστάσεις προστέθηκαν κατά το μήκος ένα προστώο των 8 π, ο πίσω τοίχος (2 π) και μία κιονοστοιχία (6 π), σύνολο 166 π (11 × 15 + 1) π. Στο εσωτερικό πλάτος (30 π) προστίθενται οι δύο πλευρικοί τοίχοι (2 × 2 π) και η κιονοστοιχία (2 × 6 π): σύνολο 46 π (30 π + 2 × 2 π + 2 × 6 π). Μετά την μετατροπή των μετρήσεων σε πόδια, το 'ηρώο' στο Λευκαντί εμφανίζεται ως ένα απλό κτίσμα, στο οποίο το μεταξύνιο των 15 π φαίνεται ότι ορίζεται ως η σχεδιαστική μονάδα της κατόψεως.

HAMMOND, N. G. L.

393

Eretria's colonies in the area of the Thermaic Gulf

Even the sites of the Eretrian colonies Methone, Dicaea and Mende in the area of the Thermaic Gulf were unknown ten years ago. Topographical research and excavation reports by Greek scholars have now provided much information on which this article is based.

Οι αποικίες της Ερέτριας στην περιοχή του Θερμαϊκού κόλπου.

Πριν από μία δεκαετία ήταν άγνωστες ακόμα και οι θέσεις των Μεθώνης, Δικαίας και Μένδης, αποικιών της Ερέτριας στην περιοχή του Θερμαϊκού κόλπου. Τοπογραφικές έρευνες και ανασκαφικές εκθέσεις από έλληνες ερευνητές έχουν τώρα προσφέρει πολλές πληροφορίες, στις οποίες βασίζεται το παρόν άρθρο.

JOHNSTON, Alan

389

An early inscription from Skiathos (*Plate 70*)

The publication of a partly preserved grave stele, built into a house on the island of Skiathos and assumed to be from ancient Skiathos. The inscription, in Ionic script of the late Archaic period, commemorates a Samian. The most likely reading shows that his name was Pelysios, and that he is given a 'tribal' affiliation, Lykophonides; this is our earliest evidence for that system, in the earliest known Skiathian inscription.

Πρώιμη επιγραφή από τη Σκιάθο.

Δημοσιεύεται μια μερικώς διατηρούμενη επιτύμβια στήλη, κτισμένη σε ένα σπίτι στο νησί Σκιάθος, η οποία προφανώς προέρχεται από την αρχαία Σκιάθο. Η επιγραφή, σε ιωνικό αλφάβητο της Ύστερης Αρχαϊκής περιόδου, μνημονεύει έναν Σάμιο. Η πιο πιθανή ανάγνωση δείχνει ότι το όνομά του ήταν Πηλυήσιος και ότι του αποδίδεται ένας «φυλετικός» δεσμός, Λυκοφρονίδης. Αυτή είναι η πρωιμότερη ένδειξη γι' αυτό το σύστημα στην αρχαιότερη γνωστή επιγραφή από τη Σκιάθο.

MACGILLIVRAY, J. A., SACKETT, L. H., and DRIESSEN, J. M. (with contributions by Eleni HATZAKI and Ilse SCHOEP)

221

Excavations at Palaikastro, 1994 and 1996 (*Plates 38–50*)

Work at Palaikastro in the 1994 and 1996 seasons was concentrated in Building 6 in the southern area adjacent to Main Street, where tests had previously been made in 1990–1. It was confirmed that the architectural history of the area ended before the Santorini eruption. Its later use as a walled open space was marked by the construction in LM IB of two wells. These were fully excavated and were very productive of useful stratified material. The principal building complex lay to the SE and comprised a propylon and a small central court with colonnade and surrounding rooms. The most important of these is a paved hall at the south entered by a pier and door system of Knossian type. All these features, as well as unusual decorative elements, including building materials of varying colour, frescoes and horns of consecration, distinguish this building from others at Palaikastro. The date of first construction seems to be MM IIIA (over an earlier MM II building), but this was followed by a destruction and major rebuild in MM IIIB, the period to which many of these decorative elements should belong. A violent destruction by earthquake later in MM IIIB left substantial pottery deposits in several areas of the building, which seems to have been only partially repaired before a final destruction took place. This was followed by deliberate dismantling (LM IA early?) which was far advanced when the tephra fell on an essentially abandoned plot.

Ανασκαφές στο Παλαίκαστρο το 1994 και 1996.

Η εργασία στο Παλαίκαστρο τις ανασκαφικές περιόδους του 1994 και 1996 επικεντρώθηκε στο Κτήριο 6 στη νότια περιοχή και σε γειτνίαση με την Κεντρική Οδό, όπου είχαν προηγηθεί δοκιμαστικές τομές το 1990–1. Επιβεβαιώθηκε ότι η αρχιτεκτονική ιστορία της περιοχής έληξε πριν από την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης. Η μεταγενέστερη χρήση της ως υπαίθριου τοιχισμένου χώρου επισημάνθηκε από την κατασκευή δύο πηγαδιών στην YM IB. Αυτά ερευνήθηκαν πλήρως και αποδείχθηκαν πολύ παραγωγικά σε χρήσιμο στωματογραφημένο υλικό. Το κύριο κτηριακό συγκρότημα βρίσκεται στα ΝΑ και περιλαμβάνει ένα πρότυλο και μια μικρή κεντρική αυλή με περιστύλιο και περιβάλλοντα δωμάτια. Το πιο σημαντικό από αυτά είναι μια πλακοστρωμένη αίθουσα στα νότια, προσιτή με το σύστημα των πολυθύρων κνωσσιακού τύπου. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά καθώς επίσης και ασυνήθιστα διακοσμητικά στοιχεία, περιλαμβανομένων δομικών υλικών σε ποικίλα χρώματα, τοιχογραφιών και κεράτων καθοσιώσεως, διακρίνουν αυτό το κτήριο από τα υπόλοιπα στο Παλαίκαστρο. Η χρονολογία της πρώτης κατασκευής είναι μάλλον η MM IIIA (πάνω από πρωιμότερο MM II κτήριο), αλλά ακολούθησε καταστροφή και μεγάλης κλίμακας ανοικοδόμηση στη MM IIIB περίοδο, στην οποία πρέπει να ανήκουν πολλά από τα διακοσμητικά στοιχεία. Μια βίαιη καταστροφή από σεισμό αργότερα κατά τη MM IIIB άφησε πλούσια σύνολα κεραμικής σε διάφορες περιοχές του κτηρίου, οι οποίες φαίνεται ότι είχαν μερικώς μόνο επισκευασθεί πριν την τελική καταστροφή. Ακολούθησε εσκεμμένη διάλυση (YM IA πρώιμη) η οποία εντατικοποιήθηκε όταν η τέφρα κάλυψε μια ουσιαστικά εγκαταλελειμμένη συνοικία.

MANGOU, Helen, and IOANNOU, Panayiotis V.

91

On the chemical composition of prehistoric Greek copper-based artefacts from Crete

110 copper-based objects from various sites on Crete, covering the whole of the Bronze Age, were analysed for their chemical content (12 elements) by Atomic Absorption Spectrometry. The results indicate that during the Early Bronze Age arsenical copper was mainly used while in the Middle Bronze Age copper, arsenical copper, and arsenical bronze were in use with about equal frequency. During the Late Bronze Age normal bronze was used when required. The copper technology in each era was the same at all of the sites examined. Metallographic examination of four triangular daggers of the Early Bronze Age showed that they had been cast. In the case of three Late Bronze Age hydriae, the component sheets had been hammered and annealed.

Περί της χημικής συνθέσεως προϊστορικών ελληνικών αντικειμένων από κράμα χαλκού από την Κρήτη.

Εκατόν δέκα αντικείμενα από κράμα χαλκού από διάφορες θέσεις στην Κρήτη που καλύπτουν το σύνολο της Εποχής του Χαλκού, αναλύθηκαν με τη μέθοδο της φασματομετρίας ατομικής απορροφήσεως για να διαπιστωθεί η περιεκτικότητά τους σε 12 συστατικά. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (ΠΕΧ) χρησιμοποιούταν κυρίως κράμα χαλκού με αρσενικό ενώ κατά τη Μέση Εποχή του Χαλκού τα κράματα χαλκού με αρσενικό και ορειχάλκου με αρσενικό χρησιμοποιούνταν με την ίδια σχεδόν συχνότητα. Κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού (ΥΕΧ) ο συνήθης ορειχάλκος χρησιμοποιούταν όποτε υπήρχε ανάγκη. Η τεχνολογία του χαλκού ήταν η ίδια σε κάθε εποχή σε όλες τις θέσεις που εξετάστηκαν. Μεταλλογραφική εξέταση σε τέσσερα τριγωνικά εγχειρίδια της ΠΕΧ έδειξε ότι ήταν χυτά. Σε τρεις υδρίες της ΥΕΧ τα ελάσματα που τις αποτελούσαν είχαν σφυρηλατηθεί και σκληρυνθεί με πυράκτωση.

MANNING, Sturt W. and MONKS, Sarah J. (with contributions by Louise STEEL, Elinor RIBEIRO and James M. WEINSTEIN)

297

Late Cypriot tombs at Maroni *Tsarroukkas*, Cyprus (*Plates 58–67*)

On the centenary of British Museum investigations at the site of Maroni *Tsarroukkas* in southern Cyprus, we present the findings of the re-excavation of funerary deposits at this Late Bronze Age site. We discuss the historical background to the discovery of tombs and artefacts at the site by the British Museum in an attempt to understand

and tie in more recent discoveries. The results of excavation over the past five years are assessed in terms of the evolution of funerary practice at the site, and in the valley as a whole, and the role of locally produced and foreign objects within such contexts. In particular, we discuss the role of prestige imports and influence in conspicuous consumption and funerary display during the LC II period. With their obvious political and economic connotations, aspects of foreign trade and influence are linked to other investigations at the site; these are principally concerned with the role of *Tsaroukkas* as the principal port in the Maroni valley and the development of the urban centres at *Tsaroukkas* and nearby Maroni *Vournes*.

Ύστεροι κυπριακοί τάφοι στον Τσαρουκά Μαρωνίου Κύπρου.

Με τη συμπλήρωση εκατό ετών έρευνας από το Βρετανικό Μουσείο στη θέση Τσαρουκάς Μαρωνίου στη νότια Κύπρο, παρουσιάζουμε τα ευρήματα από την επανασκαφή των ταφικών συνόλων σε αυτή την θέση της Ύστερης Εποχής του Χαλκού. Συζητείται το ιστορικό υπόβαθρο της ανακαλύψεως των τάφων και των τεχνέρων στη συγκεκριμένη θέση από το Βρετανικό Μουσείο, σε μια προσπάθεια για την κατανόησή τους και σύνδεσή τους με τις πιο πρόσφατες ανακαλύψεις. Τα αποτελέσματα της ανασκαφής κατά την τελευταία πενταετία αξιολογούνται ως προς την εξέλιξη των ταφικών εθίμων στη συγκεκριμένη θέση και στο σύνολο της κοιλάδας, και ως προς το ρόλο των αντικειμένων τοπικής παραγωγής και εισαγωγής από τέτοιο περιβάλλον. Ιδιαίτερος διαπραγματεύομαστε τα εισαγμένα αντικείμενα κύρους και την επίδρασή τους στην έντονη κατανάλωση και ταφική επίδειξη κατά την ΥΚ II περίοδο. Όψεις του εξωτερικού εμπορίου και επιρροής, με τα προφανή πολιτικά και οικονομικά επακόλουθά τους, συσχετίζονται με τις άλλες έρευνες στην περιοχή. Αυτές αφορούν κυρίως, στο ρόλο του Τσαρουκά ως του κεντρικού λυμανιού στην κοιλάδα του Μαρωνίου και στην ανάπτυξη αστικών κέντρων στον Τσαρουκά και στη γειτονική θέση Βούρνες Μαρωνίου.

PANAGIOTAKI, Marina

167

The Vat Room deposit at Knossos: the unpublished notes of Sir Arthur Evans (*Plates 32–37*)

This article is based on a set of notes written by Sir Arthur Evans on the objects retrieved from a pit found under the gypsum floor of the Vat Room, known as the 'Vat Room Deposit'. Evans made annotated drawings of the most important objects, stressing notable features and often recording the total number of similar objects. Objects which were not published by Evans have now been identified through these notes and appear here for the first time.

Το Σύνολο από το Δωμάτιο με τις Λεκάνες στην Κνωσό: αδημοσίευτες σημειώσεις του Sir Arthur Evans

Το άρθρο αυτό βασίζεται σε σημειώσεις που κράτησε ο Sir Arthur Evans για τα αντικείμενα που βρήκε σε ένα λάκκο κάτω από το δάπεδο με γυψόπλακες στο Δωμάτιο με τις Λεκάνες, γνωστά ως 'Σύνολο από το Δωμάτιο με τις Λεκάνες'. Σχεδίασε και σχολίασε τα πιο σημαντικά αντικείμενα, τονίζοντας τα αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά και συχνά σημειώνοντας το συνολικό αριθμό όμοιων αντικειμένων. Παρουσιάζονται εδώ για πρώτη φορά αντικείμενα αδημοσίευτα από τον Evans, τα οποία αναγνωρίστηκαν με τη βοήθεια αυτών των σημειώσεων.

PANAGIOTAKI, Marina

185

Dating the Temple Repositories' vases

This paper examines a set of the most characteristic decorated vases from the Temple Repositories at Knossos. The aim is to re-assess the date of the destruction of the shrine to which the Temple Repositories material belonged.

Χρονολογώντας τα αγγεία από τα Θησαυροφυλάκια του Ιερού.

Στο άρθρο αυτό εξετάζονται μερικά χαρακτηριστικά αγγεία από τα Θησαυροφυλάκια του Ιερού στο ανακτόρο της Κνωσού, με σκοπό να επαναπροσδιορισθεί η χρονολογία της καταστροφής του Ιερού στο οποίο ανήκε το περιεχόμενο των Ιερών Θησαυροφυλακίων.

POULTER, A. G. and STRANGE, P.

453

Philippi: the results of a geophysical survey (*Plates 79–80*)

In 1995, the authors carried out a geophysical survey (resistivity) within the lower part of the ancient city. This trial survey successfully identified buildings and streets (including the junction of the *Via Egnatia* with the 'diagonal road'). It was confirmed that the city had been planned according to two different street-grids, one respecting the *Via Egnatia* and the other aligned upon the 'diagonal road'. Included is a new plan of Philippi, taking into account the evidence provided by the latest excavations.

Φίλιπποι: τα αποτελέσματα γεωφυσικής επισκοπήσεως.

Το 1995 οι συγγραφείς διεξήγαγαν γεωφυσική επισκόπηση (ειδική αντίσταση) στο κατώτερο μέρος της αρχαίας πόλεως. Αυτή η δοκιμαστική έρευνα ταύτισε επιτυχώς κτήρια και δρόμους (περιλαμβανομένης της διασταυρώσεως της Εγνατίας Οδού με τον «διαγώνιο δρόμο»). Επιβεβαιώθηκε ότι η πόλη σχεδιάστηκε σύμφωνα με δύο διαφορετικούς ιστούς δρόμων, ο ένας σε αντιστοιχία με την Εγνατία Οδό και ο άλλος με τον «διαγώνιο δρόμο». Περιλαμβάνεται ένα νέο σχέδιο των Φιλιπίων ενημερωμένο σύμφωνα με τα στοιχεία των τελευταίων ανασκαφών.

POULTER, A. G. (with contributions by M. BECKMANN and P. STRANGE)

463

Field survey at Louloudies: a new late Roman fortification in Pieria (*Plates 81–86*)

A programme, combining a physical survey, intensive pick-up and geophysics, was carried out over 17 ha around the site of a small late Roman fortification, some 6 km south of ancient Pydna. Although the area is intensively farmed, the pick-up survey proved remarkably successful. Hellenistic occupation was identified and a restricted Roman settlement around the site of the *quadriburgium*. Surprisingly, a new and large late Roman fortification (c. 3–4 ha), equipped with towers, with a densely occupied interior and 'extramural' buildings was also found. The north-eastern curtain was discovered by resistivity surveying, the line of the north-western and south-western sides by intensive survey. Pottery and brick monograms from the new site suggests that it dates to the second half of the sixth or possibly early seventh century. It is argued that the *quadriburgium* may be the site of ancient Anamon, a station on the coastal road from Thessaloniki to Dion. The newly discovered site, clearly of considerable importance, lay on the north bank of the river Sourvala and probably had direct access to the sea, importing both local pottery and amphorae from the eastern Aegean. Its role may have been to protect the fertile coastline of the Pieria and to provide a secure base for the export of agricultural products to the beleaguered cities and settlements around the Thermaic Gulf.

'Έρευνες επιφανείας στις Λουλουδιές: ένα νέο ύστερο ρωμαϊκό οχυρό στην Πιερία.

'Ένα πρόγραμμα που συνδυάζει την επισκόπηση επιφανείας, εντατική περισυλλογή και γεωφυσική, διεξήχθη σε πάνω από δεκαεπτά εκτάρια γύρω από τη θέση ενός μικρού υστερορωμαϊκού οχυρού, περί τα 6 χλμ. νότια από την αρχαία Πύδνα. Αν και η περιοχή καλλιεργείται εντατικά, η περισυλλογή κατά την έρευνα αποδείχθηκε αξιοπρόσεκτα επιτυχής. Αναγνωρίστηκε η ελληνιστική εγκατάσταση και ένας περιορισμένος ρωμαϊκός οικισμός γύρω από τη θέση του οχυρού (*quadriburgium*). Προς έκπληξή μας, εντοπίστηκε ένα νέο και μεγάλο ύστερο ρωμαϊκό οχυρό (περί τα 3–4 ha), ενισχυμένο με πύργους, με πυκνοκατοικημένο εσωτερικό και κτήρια 'εκτός των τειχών'. Το βορειοανατολικό σκέλος του τείχους εντοπίστηκε με τη μέθοδο της επισκοπήσεως με ειδική αντίσταση, ενώ η γραμμή της βορειοδυτικής και νοτιοδυτικής πλευράς με εντατική επισκόπηση. Μονογράμματα στην κεραμική και σε πλίνθους από τη νέα θέση δείχνουν ότι χρονολογείται στο δεύτερο μισό του βου ή ίσως στον πρώιμο 7ο αι. Επιχειρηματολογείται ότι το οχυρό μπορεί να είναι η θέση του αρχαίου Anamon, σταθμού πάνω στον παράλιο δρόμο από τη Θεσσαλονίκη στο Δίον. Η πρόσφατα αποκαλυφθείσα θέση, σαφώς αξιοσημείωτης σπουδαιότητας, βρίσκεται στη βόρεια όχθη του ποταμού Σουρβαλά, πιθανώς είχε άμεση πρόσβαση στη θάλασσα και εισήγε τοπική κεραμική και αμφορείς από το ανατολικό Αιγαίο. Ο ρόλος του οχυρού ήταν ενδεχομένως να προστατεύει την εύφορη παραλιακή ζώνη της Πιερίας και να παρέχει μια ασφαλή βάση για την εξαγωγή των αγροτικών προϊόντων προς τις πολιορκούμενες πόλεις και οικισμούς γύρω από το Θερμαϊκό κόλπο.

SAMPSON, Adamantios

I

The Neolithic and Mesolithic occupation of the cave of Cyclope, Youra Alonnessos, Greece

The cave of Cyclope is situated on the SW side of the island of Youra, 16 miles from Alonnessos. Systematic research in the cave lasted from 1992 to 1996. The upper layers, which date to the Roman period, contained mainly lamps. In the centre of the cave a Middle Neolithic stratum yielded a mass of pottery of exceptional red-on-white decoration. In cutting C, near the entrance, the upper layers belonged to Late Neolithic I (5th millennium BC) and were underlain by a thin Early and Middle Neolithic layer. Most of the deposits were Mesolithic. These layers consisted of faunal remains and thick-packed living floors in which there were ash hearths and scattered charcoal. Radiocarbon dates from these strata ranged from c. 6800 to 8500 BC. The quantity of fish bones and shells was immense in the Mesolithic levels, suggesting, in association with the variety of bone hooks, high dependence on sea resources. The presence of Mesolithic habitation on a small island in the northern Aegean demonstrates that the cave of Cyclope is the earliest site in the Aegean Sea.

Η νεολιθική και μεσολιθική κατοίκηση στο σπήλαιο του Κύκλωπα, στα Γιούρα Αλοννήσου στην Ελλάδα.

Το σπήλαιο του Κύκλωπα βρίσκεται στο έρημο νησί Γιούρα που απέχει 16 ναυτικά μίλια από την Αλόννησο. Η συστηματική έρευνα του σπηλαίου διάρκεσε από το 1992 έως το 1996. Τα ανώτερα στρώματα τα οποία χρονολογούνται στη Ρωμαϊκή περίοδο περιείχαν κυρίως λύχνους. Περί το μέσο του σπηλαίου, σε στρώμα της Μέσης Νεολιθικής βρέθηκε μεγάλη ποσότητα κεραμικής με εξαιρετική διακόσμηση ερυθρού επί λευκού. Στην τομή Γ, κοντά στην είσοδο, τα ανώτερα στρώματα ανήκουν στη Νεότερη Νεολιθική Ι (5η χιλιετία π.Χ.) και διαδέχθηκαν λεπτό στρώμα της Αρχαιότερης και Μέσης Νεολιθικής. Το μεγαλύτερο μέρος των επιχώσεων ανήκει στη Μεσολιθική. Τα στρώματα αυτά περιείχαν ζωικά κατάλοιπα και δάπεδα κατοικήσεως με παχιές επιχώσεις, στα οποία υπήρχαν εστίες από τέφρα και διάσπαρτα κάρβουνα. Χρονολογήσεις με τη μέθοδο ραδιενεργού άνθρακα από αυτά τα στρώματα κυμαίνονται από το 6800 έως το 8500 π.Χ. περίπου. Στα μεσολιθικά στρώματα η ποσότητα από οστά ψαριών και όστρεα ήταν τεράστια, και σε συνδυασμό με την μεγάλη ποικιλία από οστείνια αγκίστρια δείχνει εντατική ενασχόληση με τη θάλασσα. Η παρουσία για πρώτη φορά μεσολιθικής κατοικήσεως σε ένα μικρό νησί στο βόρειο Αιγαίο αναδεικνύει το σπήλαιο του Κύκλωπα ως την πρωιμότερη θέση στο Αιγαίο πέλαγος.

SEKUNDA, N. V.

449

Lysimachos and Gazaios of Oloosson

An aristocratic individual called Lysimachos son of Gazaios is recorded in inscriptions from the city of Oloosson in Perrhaiban Thessaly dating to the 20s BC. The personal name Gazaios, derived from the ethnic of the Palestinian city of Gaza, is extremely rare and cannot be explained in any conventional way. The author suggests that this individual's grandfather or greatgrandfather may have served as a mercenary officer in Gaza between 102 and 96 BC, when one Lysimachos of Gaza seized power with the aid of mercenaries. He may have subsequently named his sons after Lysimachos and the city of Gaza.

Λυσίμαχος και Γαζέος της Ολοοσσώνος.

Ένας αριστοκράτης, ονομαζόμενος Λυσίμαχος γιός του Γαζέου, αναφέρεται σε επιγραφές, χρονολογούμενες στη δεκαετία του 20 π.Χ., από την πόλη Ολοοσσώνα στη θεσσαλική Περραιβία. Το κύριο όνομα Γαζέος, που προέρχεται από το εθνικό της παλαισινιακής πόλεως Γάζα, είναι εξαιρετικά σπάνιο και ανεξήγητο με συμβατικό τρόπο. Ο συγγραφέας προτείνει ότι ο πάππος ή ο προπάππος πιθανώς υπήρξε μισθοφόρος αξιωματικός στη Γάζα μεταξύ του 102 και 96 π.Χ., όταν κάποιος Λυσίμαχος από τη Γάζα κατέλαβε την εξουσία με τη βοήθεια μισθοφόρων. Ενδέχεται κατά συνέπεια, ότι ονόμασε τους γιούς του από το Λυσίμαχο και την πόλη της Γάζας.

SOTIRAKOPOULOU, Panayiota

107

The Early Bronze Age stone figurines from Akrotiri on Thera and their significance for the Early Cycladic settlement (*Plates 5–31*)

The recent excavations at Akrotiri on Thera have brought to light 21 new EC figurines which, taken together with those already known or completely unknown, raise the number of EC figurines from the site of 37. The Akrotiri figurines comprise a wide range of types, both schematic and naturalistic, covering almost the whole of the known EC sculptural repertoire and also introduce types which are entirely new. Thus they constitute a significant body of evidence, for the following reasons: first, because they show unmistakably the importance of the settlement at Akrotiri already in the third millennium BC; second, because, by contrast with most EC figurines, they come from a systematic excavation; and third, because, including types and showing features up until now rarely seen or even completely unknown in the Cyclades and the Aegean, they enrich our knowledge of EC figurative sculpture and offer us the possibility of drawing a number of inferences.

Τα λίθινα ειδώλια της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού από το Ακρωτήρι Θήρας και η σημασία τους για τον πρώιμο κυκλαδικό οικισμό.

Οι ανασκαφές των τελευταίων ετών στο Ακρωτήρι της Θήρας έφεραν στο φως εικοσιένα νέα λίθινα ειδώλια της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (ΠΕΧ), τα οποία προστιθέμενα σε εκείνα που προήλθαν από ανασκαφές παλαιότερων ετών ανεβάζουν τον αριθμό των πρωτοκυκλαδικών ειδωλίων από τον οικισμό σε τριανταεπτά. Τα ειδώλια του Ακρωτηρίου περιλαμβάνουν μεγάλη ποικιλία τύπων, τόσο σχηματικών όσο και φυσιοκρατικών, που καλύπτουν ολόκληρο σχεδόν το φάσμα της πρωτοκυκλαδικής ειδωλοπλαστικής και επιπλέον εισάγουν νέους τύπους εντελώς πρωτότυπους. Επομένως, αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό σύνολο για τους ακόλουθους λόγους. Πρώτον, διότι συνιστούν αδιάσειστες μαρτυρίες της σπουδαιότητας του προϊστορικού οικισμού στο Ακρωτήρι ήδη από την 3η χιλιετία π.Χ. Δεύτερον, διότι σε αντίθεση με ένα μεγάλο αριθμό ΠΚ ειδωλίων, προέρχονται από συστηματική ανασκαφή και τρίτον διότι εμπλουτίζουν τη γνώση μας για την κυκλαδική πλαστική της ΠΕΧ και παρέχουν τη δυνατότητα εξαγωγής συμπερασμάτων, καθώς περιλαμβάνουν τύπους και εμφανίζουν χαρακτηριστικά σπάνια συναντώμενα ή εντελώς άγνωστα στις Κυκλάδες και στο Αιγαίο.

STEEL, Louise

285

The social impact of Mycenaean imported pottery in Cyprus

Large quantities of imported Mycenaean pottery are found in Cyprus between the late fifteenth and mid-thirteenth centuries BC, usually in ceremonial or funerary contexts. This article examines the role and value of the Mycenaean imports in Late Cypriot contexts. It is suggested that the incorporation of certain elements of the Mycenaean ceramic repertoire within Late Cypriot funerary ritual had a dramatic impact on the indigenous pottery industry.

Ο κοινωνικός αντίκτυπος της εισαγμένης μυκηναϊκής κεραμικής στην Κύπρο.

Στην Κύπρο έχουν βρεθεί μεγάλες ποσότητες εισαγμένης μυκηναϊκής κεραμικής, μεταξύ του 15ου και των μέσων του 13ου αι. π.Χ. συνήθως σε τελετουργικό ή ταφικό περιβάλλον. Το άρθρο αυτό εξετάζει το ρόλο και την αξία των μυκηναϊκών εισαγωγών σε ύστερο κυπριακό περιβάλλον. Προτείνεται ότι η ενσωμάτωση ορισμένων στοιχείων από τη μυκηναϊκή κεραμική στις υστεροκυπριακές ταφικές τελετές είχε δραματικό αντίκτυπο στην τοπική παραγωγή αγγείων.

STEINHAEUER, George

427

Unpublished lists of *gerontes* and magistrates of Roman Sparta (*Plates 71–78*)

Fourteen unpublished inscriptions from Sparta are discussed in this article. They were found in 1950–1980 by the Fifth Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities and date from the Roman period, first century BC—second century AD. Eight of the inscriptions are lists of *gerontes*.

Αδημοσίευτοι κατάλογοι γερόντων και αρχόντων από τη ρωμαϊκή Σπάρτη.

Στο άρθρο αυτό συζητούνται δεκατέσσερεις αδημοσίευτες επιγραφές από τη Σπάρτη. Βρέθηκαν από την Ε' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στο χρονικό διάστημα 1950–1980 και χρονολογούνται στη Ρωμαϊκή περίοδο, 1ος αι. π.Χ. – 2ος μ.Χ. Οκτώ από τις επιγραφές είναι κατάλογοι γερόντων.

TOMLINSON, Jonathan E. and KILIKOGLU, Vassilis

385

Neutron activation analysis of pottery from the Early Orientalising kiln at Knossos

Seventeen pottery sherds from the seventh century BC pottery kiln uncovered at Knossos in 1993 were analysed by neutron activation at N.C.S.R. Demokritos. Fifteen of the seventeen sherds form an extremely homogeneous chemical group whose composition parallels Late Minoan I and Classical/Hellenistic pottery from Knossos. The two chemically different samples are also physically different, being much coarser and more severely burned.

Ανάλυση της κεραμικής από κλίβανο της Πρώιμης Ανατολίζουσας περιόδου στην Κνωσό με τη μέθοδο της ενεργοποίησης νετρονίων.

Δεκαεπτά όστρακα από τον κεραμικό κλίβανο του 7ου αι. π.Χ. που αποκαλύφθηκε στην Κνωσό το 1993, αναλύθηκαν με τη μέθοδο ενεργοποίησης νετρονίων στο Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος. Δεκαπέντε από τα δεκαεπτά όστρακα σχηματίζουν μια εξαιρετικά ομοιογενή χημική ομάδα, η σύνθεση της οποίας προσομοιάζει στην υστερομινωική Ι και την κλασική / ελληνιστική κεραμική από την Κνωσό. Τα δύο χημικώς διαφορετικά δείγματα διαφέρουν και φυσικώς καθώς είναι πολύ τραχύτερα και πιο έντονα καμμένα.

TRIANTAPHYLLOU, Sevi

353

An Early Iron Age cemetery in ancient Pydna, Pieria: what do the bones tell us? (*Plates 68–69*)

Recent work on the association between anthropological and archaeological interpretations has been of great value in the study of prehistoric social organisation. Health and dietary differences are an important aspect of the relationship between population and its environment. The present work investigates some forty skeletal remains from a partially excavated Early Iron Age (1100–700 BC) cemetery in northern Greece and attempts to trace aspects of the health status of the cemetery population concerned. Individuals of all ages and sexes have been recorded. Examination reveals a remarkable prevalence of dental disease, a few cases of cribra orbitalia (possibly related to some postcranial infectious manifestations), one typical case of osteoporosis, and a few arthritic spinal changes. The rarity of prehistoric skeletal material in northern Greece, as well as the noticeable lack of anthropological studies in the area, make the research significant for further interpretations considering issues of social structure and reconstruction of past human populations.

Νεκροταφείο της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου (ΠΕΣ) στην αρχαία Πύδνα Πιερίας: τί μαρτυρούν τα οστά.

Πρόσφατη εργασία επί του συσχετισμού ανθρωπολογικών και αρχαιολογικών ερμηνειών, υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική για τη μελέτη της οργάνωσης της προϊστορικής κοινωνίας. Οι διαφορές στην κατάσταση της υγείας και στο διατολόγιο αποτελούν μια σπουδαία όψη για τη σχέση του πληθυσμού με το περιβάλλον του. Η παρούσα εργασία εξετάζει τα υπολείμματα 40 περίπου σκελετών από ένα μερικώς ανασκαμμένο νεκροταφείο της ΠΕΣ (1100–700 π.Χ.) στη βόρεια Ελλάδα και αποπειράται να ανιχνεύσει όψεις στην κατάσταση της υγείας του πληθυσμού στο εξεταζόμενο νεκροταφείο. Καταγράφηκαν άτομα όλων των ηλικιών και φύλων. Η εξέταση αποκάλυψε μια αξιοπρόσεκτη διάδοση των παθήσεων των οδόντων, αρκετές περιπτώσεις *cribra orbitalia* (πιθανώς συνδεδεμένες με εκδηλώσεις μετακρανιακών μολύνσεων), μία τυπική περίπτωση οστεοπορώσεως, και αρκετές αρθριτικές παραμορφώσεις στη σπονδυλική στήλη. Η σπανιότητα του προϊστορικού σκελετικού υλικού στη βόρεια Ελλάδα, καθώς και η αξιοσημείωτη έλλειψη ανθρωπολογικών μελετών στην περιοχή, καθιστούν την έρευνα σημαντική για περαιτέρω ερμηνείες ως προς την κοινωνική δομή και την ανασύνθεση των παρελθόντων ανθρώπινων πληθυσμών.

VROOM, Joanita

513

Medieval and Post-Medieval pottery from a site in Boeotia: a case study example of Post-Classical archaeology in Greece

The study of Medieval and Post-Medieval pottery in Greece has been much neglected until quite recently. Only in the last decade or so has interest in the historical and cultural information presented by the remains and artefacts of these periods grown. In the Cambridge–Durham Boeotia Project, based on intensive field survey, much attention has been paid to deserted village sites of the Post-Roman era. In this article a selection of the Medieval and Post-Medieval surface pottery samples at one Boeotian site will be described and discussed. The ceramic data from the field survey are combined with and interpreted in the light of information obtained from Ottoman tax registers and other written sources. Also an attempt is made to explore the possibilities of formulating conjectures about the change in pottery function during the period from the thirteenth to the seventeenth century.

Μεσαιωνική και μεταμεσαιωνική κεραμική από μια θέση στη Βοιωτία: ένα παράδειγμα μελέτης από τη μετακλασική αρχαιολογία στην Ελλάδα.

Η μελέτη της μεσαιωνικής και μεταμεσαιωνικής κεραμικής στην Ελλάδα έχει μέχρι πρόσφατα παραμεληθεί. Μόνο κατά την τελευταία δεκαετία αναπτύχθηκε το ενδιαφέρον για τις ιστορικές και πολιτιστικές πληροφορίες που παρέχουν τα κατάλοιπα και τα τέχνεργα από αυτές τις περιόδους. Στο πρόγραμμα Cambridge–Durham για τη Βοιωτία, το οποίο βασίστηκε σε εντατική έρευνα επιφανείας, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στα εγκαταλελειμμένα χωριά της μεταρρωμαϊκής περιόδου. Στο άρθρο περιγράφεται και συζητείται η μεσαιωνική και μεταμεσαιωνική κεραμική που συλλέχθηκε δειγματοληπτικά στην επιφάνεια σε μία βοιωτική θέση. Τα δεδομένα της κεραμικής από την έρευνα επιφανείας συνδυάζονται και ερμηνεύονται κάτω από το φως των οθωμανικών καταγραφών φόρων και άλλων γραπτών πηγών. Γίνεται ακόμη προσπάθεια να διερευνηθούν οι δυνατότητες για τη διατύπωση προτάσεων σχετικά με την αλλαγή στη χρήση της κεραμικής για την περίοδο από τον 13ο έως τον 17ο αιώνα.

YEROULANOU, Marina

401

Metopes and architecture: the Hephaisteion and the Parthenon

The relationship of the metopes to the architecture of the peristasis of the Hephaisteion and the Parthenon is examined in order to ascertain the extent of planning which took place before the erection of a Classical Greek temple. All relevant published measurements are taken into consideration and critically compared. On the basis of the discrepancies of the corresponding architectural and sculptural members, it is argued that the working-out of the details of the plan was not the result of large-scale drawings, but was affected after the commencement of construction. While the Hephaisteion is built largely in accordance with the conventions of a Classical Doric temple, the Parthenon, due to its unique plan, provides indications of experimentation inferred from the extensive inconsistencies at its eastern end.

Μετόπες και αρχιτεκτονική: το Ηφαιστείον και ο Παρθενώνας.

Εξετάζεται η σχέση των μετοπών προς την αρχιτεκτονική της περιστάσεως στο Ηφαιστείο και στον Παρθενώνα, με σκοπό να βεβαιωθεί η έκταση του σχεδιασμού ο οποίος προηγείτο από την ανέγερση ενός ελληνικού κλασικού ναού. Όλες οι σχετικές δημοσιευμένες μετρήσεις λαμβάνονται υπ' όψιν και παραβάλλονται με κριτικό πνεύμα. Με βάση τις ασυμφωνίες μεταξύ των αντιστοιχών αρχιτεκτονικών και γλυπτών μελών, υποστηρίζεται ότι η επεξεργασία των λεπτομερειών του σχεδίου δεν ήταν το αποτέλεσμα σχεδιασμάτων μεγάλης κλίμακας αλλά επιτελείτο μετά την αρχή της κατασκευής. Ενώ το Ηφαιστείον είναι οικοδομημένο σε συμφωνία κατά το πλείστον με τις συμβάσεις ενός κλασικού δωρικού ναού, ο Παρθενώνας, εξαιτίας του μοναδικού του σχεδίου, προσφέρει ενδείξεις για πειραματισμό όπως συμπεραίνεται από τις εκτεταμένες ασυνέπειες στο ανατολικό άκρο του.